

Column Peter De Graef

Het Laatste Kunstontbijt op Zondag - 27 oktober 2019

Voor deze laatste keer wilde ik graag schrijven over de allesverwoestende kracht van de column. Ja!? Over hoe er columns zijn geweest die onze wereld fundamenteel hebben veranderd, die scheuren hebben gemaakt in de sociaaleconomische, politieke en financiële weefsels, die de werkelijkheid binnenstebuiten hebben gedraaid en de geschiedenis van richting doen veranderen enz. En ik stelde me daarbij dictators voor, kotsend met hun hoofd tot aan de schouders in de plee na het lezen van een stukje. Ik zag klimaatproblemen verdampen, alcoholgebruik tot nul herleid, iedereen aan het mediteren en Wilders die eindelijk doorkrijgt dat je met liefde meer kunt bereiken dan met schrik. En dat allemaal omdat er mensen zijn geweest die iets precies benoemd hebben. In een stukje. Dus ik ging gemotiveerd op zoek naar filmpjes op internet om een en ander te onderbouwen. Maar ehm.

Ik vond niks.

Nochtans toen ik enkele jaren terug hier voor *De Ontbijtclub* mijn eerste columns probeerde te schrijven was dat wel degelijk de insteek. De lat lag hemelhoog. Ik was achter mijn laptop gekropen met het gevoel: Daar heb je de wereld met al zijn onvolkomenheden en hier zit ik met het gevaarlijkste wapen dat er bestaat: De taal. Marx, Hitler, Gandhi, King ... we zouden ze niet gekend hebben als ze hun mond hadden gehouden. En nu ging ik de mijne opendoen. Ik had al wel toneelstukjes geschreven maar ach toneel, dat zijn verhaaltjes, over koningen en liefde en over zussen die zuchtend zitten te verlangen naar Moskou ... Neenee, nu gingen we het hebben over wat er in de krant staat. Over wat de mensen op straat tegenkomen, op hun loonstrookje, op hun bord, in hun gemoed. Ik ging me mengen in de nimmer eindigende discussie over de essentie van de werkelijkheid. Met de bedoeling, de dure plicht zelfs, die werkelijkheid voor eens en voor altijd correct aan het licht te brengen.

Nu zijn we ettelijke columns verder en we sluiten deze periode af en ik begrijp niet goed meer wat me bezielde toen. Want eerlijk: ik zag mezelf ontdekt worden en gebeld door de Telegraaf, de Volkskrant, NRC, Frankfurter Allgemeine – in die volgorde - en tenslotte had ik in gedachte de Washington Post aan de lijn, die probeerde de New York Times voor te zijn .... Allemaal met dezelfde vraag: Kom dat bij ons ook 's doen. Wat je daar doet. In Den Bosch! Op die ontbijtclub.

's Allemaal niet gebeurd. Niemand belde.

Hebt u dat nu ook? Dat u bijvoorbeeld in de auto voor het rood staat en d'r steekt een mooie vrouw over en dat je dan zonder dat je het kan helpen in gedachten al met je huidige vrouw bij de notaris een dure scheiding zit te regelen. En je weet niet eens hoe ze héét, die vrouw die overstak. Ze is ook alweer weg trouwens. Je ziet 'r niet meer. En achter je beginnen ze te toeteren Oh ja! Groen. En weer door met dat leven. Jongejonge jonge.

Of ik hol ook. Al veertig jaar. Gewoon hollen. Niet te hard. Want dat kan 'k niet. En met mezelf als enige tegenstander. Ik heb zo'n tellertje. Hart en stappen. En toch zit ik in m'n hoofd telkens een marathon te winnen. Anders vind ik er geen zak aan. Ik stel me voor dat ik een miljoenenmenigte op de been heb gebracht, de stad kampt met logistieke problemen, want al die mensen moeten eten en d'r zijn niet genoeg toiletjes dus ik zie ze juichend staan springen in hun eigen drek overal waar ik voorbij kom. Om dan bedaard met een minzame glimlach in een bovenaardse tijd over de meet te komen. En dan loop ik gewoon bij ons het park rondjes hoor. Geen mens die 't ziet verder. Dat gebeurt gewoon; ik kan het niet helpen.

Ik speel ook viool. Mag geen naam hebben. Nooit les gehad. Van een platenhoes afgekeken hoe 'k het ding moet vasthouden. Een trompettist die zelf in een groot orkest speelt heeft me nog moeten uitleggen dat je de strijkstok dient in te smeren met hars. Zo'n blokje dat je kan kopen in de muziekwinkel en dan ga je daarmee over dat paardenhaar en verrek plots kwam er klank uit die viool. Daarvoor zuchtte die alleen maar. (*zucht kortjakje*). Von' 'k ook al mooi. In mijn beleving stond ik met mijn zuchtende viool in een uitverkochte Royal Albert Hall iedereen met verstomming te slaan. Had hele dure televisierechten geregeld en zo... In werkelijkheid stond ik bij mij in de kelder, want de hond krijgt diarree als hij me hoort op die viool.

Zou dat het doel zijn van de verbeelding? Om ons op gezette tijden moeiteloos boven de prut uit te tillen. Zodat we het redden. Want ik denk wel dat als je een metertje op me aansluit terwijl ik hol of viool speel, dan ga je zien dat er goeie stofjes vrijkomen. Geluismoleculen. Zoals wanneer je een partner zoent of chocolade eet. En als je, zoals ik nu, geen partner hebt is dat mooi meegenomen, toch? Ik woon ook in het land met het hoogste zelfmoordcijfer van West-Europa, dus het is ook ronduit gevaarlijk om daar met al te veel realiteitszin rond te lopen. Niemand in onze regering is met het klimaat bezig. Er is niet eens een regering.

Dus eeeehhhmm ...

... Op m'n vijfde kreeg ik voor Sinterklaas m'n eerste leesboek. De bonte wereld van A tot Z. Op elke pagina een letter van het alfabet met een tekening en een tekstje. Mocht ik bij m'n grootvader op z'n knie gaan zitten en om te beginnen bij elke tekening een verhaaltje vertellen. Wat ze je? Bij de M stond de baron van Münchhausen afgebeeld terwijl die zich tijdens een spionageactie op een kanonskogel tot boven de vijandelijke linies liet schieten en dan op een terugkerende kogel sprong om weer thuis te geraken. Een op zich redelijk aanvechtbaar verhaal en dat stond vet in mijn eerste encyclopedie. Wist ik veel wie die Von Münchhausen was. Ik zag op het plaatje een gevaarlijke man met gewichtballen aan zijn benen hoog in de lucht, dus ik dacht dat het iemand was die één keer per jaar rond de wereld stapte en onderweg alle stoute kinderen mee nam. In een zak. Een beetje naar analogie ook van de zak van Sinterklaas. Die diende in België namelijk niet voor cadeautjes te brengen, maar daar werden stoute kinderen in afgevoerd. Maar swa. Ik mocht dus van grootvader naar hartenlust fakenieuws verzinnen en hij maakte dat dan hard. Want bij 't eerstvolgende onweer waarbij de stormwind onheilspellend rammelde met de eternitplaten, waarmee het fietskoertje was afgezet, sprong grootvader met een krakende vloek recht, en mummelde 'den baron van Münchhausen is er!' Hij liep de stal in die aan de huiskamer grensde, daar zaten wat kippen, een varken en een geit of twee in gemetste hokken, hij

kwam de huiskamer weer in met een hooivork en ik hoorde 'm nog net zeggen met iets van een snik: 'die krijgt jou niet te pakken!' voor hij verdween naar buiten het donker in, de donder en bliksem tegemoet. Grootmoeder stond mij ondertussen aan te kijken met grote ogen terwijl ze de deur van de provisiekast openhield. Ze zegt 'gauw verstop je, want als die voorbij grootvader komt'. Dus ik als de weerlicht in de kast. Zit ik daar in het stikdonker. Ik hoor opa gedempt met z'n hooivork tegen die eternitplaten meppen. Het klonk als een gevecht tussen dinosauriërs. En grootmoeder die staat te jammeren. 'Was nou toch een beetje braver geweest dit jaar. Dan was die voorbijgelopen' En ik die me in het donker waar het rook naar koffie en vanille plechtig zit voor te nemen nooit meer, maar dan ook nooit meer iets slechts te doen.

Toen opa weer binnenkwam was hij zeiknat. Moest ik zijn hemd en zijn jasje helpen uitdoen en mocht ik op een stoel gaan staan, ik was vijf, om met een handdoek zijn enorme rug droog te wrijven.

Een dergelijke pedagogische benadering is wellicht volgens de huidige inzichten volstrekt onverantwoord, maar ik ben op die manier naar volwassenheid begeleid. Ik weet niet beter dan dat je voortdurend van alles verzint dat later niet waar blijkt te zijn. En dat heeft mij, vind ik zelf geen windeieren gelegd. Niet zozeer omdat ik verhaaltjes ben blijven verzinnen en daar een goeie boterham mee verdienen. Maar veel meer omdat ik heb gemerkt dat alle mensen die geloven wat ze denken, die geloven wat ze vertellen, die overtuigd zijn van hun visie en bereid zijn deze met hand en tand te verdedigen dat die het zijn die aan de basis liggen van de dingen die er misgaan in onze wereld. Neem om het even welke vorm van menselijke onvrede, het is altijd gelinkt aan een rotsvast geloof in één bepaald verhaal.

En ik wens hier iedereen als uitsmijter het vermogen toe zijn eigen overtuigingen niet als waarheden te zien, maar als mogelijkheden, verzonnen mogelijkheden, waarin we bij gebrek aan betere op dit moment geloven, en die we bereid zijn in te wisselen voor om het even welk ander verzinsel, waarmee een bruikbaar licht wordt geworpen op de vermeende realiteit. Want fakenieuws dient niet bestreden te worden. We moeten eerder inzien dat we niks anders hebben dan fakenieuws. Alles is fakenieuws. Zelfs de exacte wetenschap. Alles waar we nu van overtuigd zijn is binnen zevenhonderd jaar reeds hopeloos achterhaald.

Onthou dit. Neem het mee. Verspreid dit. En laat deze column de aanzet zijn waarmee de geschiedenis uiteindelijk voor eens en voor de goeie kant op ... sorry, ben weer bezig.

Bedankt voor het luisteren.

En dat ik al die jaren ben tekstjes mocht maken.

Was heel leuk om te doen.

Dankjewel

Peter